

Florentin Smarandache

Dominicana-mente

Florentin Smarandache

Dominicana-mente

fotovideojurnal instantaneu

(Republica Dominicană)

Referenți:

Marian Pătrașcu, scriitor, Rm. Vâlcea

Janet Nică, scriitor, Craiova

Florentin Smarandache

Dominicana-mente

fotovideojurnal instantaneu

(Republica Dominicană)

Editura Agora

Sibiu, 2018

Copyright text, foto, video:

Florentin Smarandache, 2018

fsmarandache@gmail.com

DTP & e-publishing:

SCȘ AdSumus, 2018

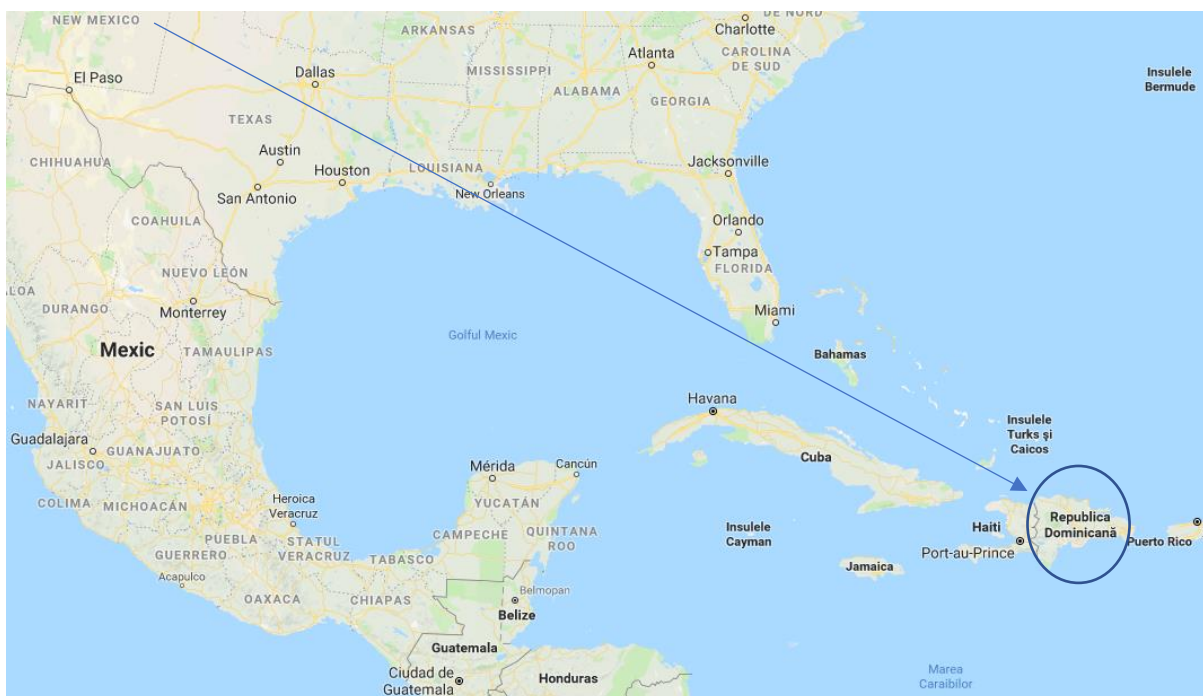
ad.sumus@laposte.com

ISBN 978-1-59973-579-5

Iulie 2018

Omul n-are stare.

Mereu are impresia că în altă parte e mai bine.

Când sunt în periurluri,

mă simt obosit

și vreau să ajung mai repede acasă.

Iar acasă...

mi se pare monoton

și vreau să plec iar peste mări și țări.

Home is where it is... not!

Estimado Profesor Florentin Smarandache Ph.D.

Por medio del presente, tenemos el agrado de invitar a usted a la impartición del taller “La lógica y conjunto neutrosóficos - aplicaciones a la educación, desarrollo y gestión”, en el mes de agosto en la Universidad Abierta Para Adultos (UAPA), Santiago de los Caballeros Republica Dominicana.

El encuentro que se realizará en la UAPA y agrupará a destacados académicos de Cuba y República Dominicana y Estados Unidos.

Para nosotros será muy grato contar con su presencia.

Saludos cordiales,

Karina Pérez Teruel Phd.

“Estimado Profesor” Smarandache... sunt invitat de Prof. Dr. Karina Pérez Teruel să conferențiez despre *La logica y conjunto neutrosoficos – aplicaciones a la educación, desarrollo y gestion*, la Universidad Abierta Para Adultos (UAPA - *Educación superior a distancia virtual*), din orașul Santiago de Los Caballeros, în Republica Dominicană.

*

Găsit *e-tichet* dus-întors pe *Internet*: 716.02\$ prin *expedia.com*.

26 iulie 2018

Cu veselie m-arunc în mașină...

la miezul nopții, spre aeroport.

În două ore și jumătate ajung.

Muzică vioaie...

liniște...

și rar câte-un vehicul mă orbește

cu farurile în față.

Change the world îmi cântă la stereo.

Din Gallup în Albuquerque, 140 de mile.

Avionul zboară la cinci dimineața.

*

Ritmurile te saltă...

o adevărată terapie sonoră.

Nu mă grăbesc deloc, conduc agale.

Truck-uri nocturne circulă acum...

autostrada oglindă...

zbârnâie Nissan-ul meu.

Decât în sala de așteptare, mai bine pe autostradă.

Cu American Airlines:

Albuquerque-Dallas: 1h 51 min.

Stop în Dallas: 1h 4 min.

Dallas-Miami: 2 h 57 min.

Stop în Miami: 4 h 53 min.

Miami-Santiago de Los Caballeros: 2 h 11 min.

Avioanele pline-ochi, mai sunt și câte 5-6 pasageri pe listele de așteptare!

*

Scriu pe unde mă găsesc.

Jurnal instantaneu.

Avioanele pline-ochi, mai
sunt și câte 5-6 pasageri
pe listele de așteptare!

Scriu pe unde mă găsesc.
Jurnal instantaneu.

Vorbesc cu colegul
dominican, în avionul
peste Marea Caraibilor.

Vorbesc cu colegul dominican, în avionul peste Marea
Caraibelor. Mă documentez din multe surse.

*

La Aeroportul Internațional din Santiago de Los Caballeros, Republica Dominicană, m-așteaptă șoferul Universității UAPA, cu microbuzul, și mă duce la Hotel Platino, unde aveam rezervare pentru două săptămâni.

Când intri în oceanul lingvistic al unei limbi pe care ai mai vorbit-o, măcar parțial... din subconștient sunt activate și ies la suprafață cuvinte pe care le credeai uitate. Un cuvânt pe o firmă, pe o revistă... trage un semnal în memorie: așa îmi amintesc ce înseamnă. Au stat în adormire până când ți-au trebuit.

*

Mulți emigranți venezueleni, haitieni, cubanezi, până și marocani și chinezi, în R. Dominicană.

*

Gardianul hotelului îmi zice că la ten arăt hispanic, dar când încep să vorbesc... am un accent strident!

Cazat la Hotelul Platino, camera 110, din Piața Platinum, Santiago de Los Caballeros. Micul dejun inclus.

27 iulie 2018

Centro Leon.

Expoziția de Pictură *Rosa Idalia Garcia*. La intrare mi-a spus că prețul este 150 pesos, dar pe urmă că este gratuit.

Rosa Idalia García es una de las más importantes exponentes de las artes visuales dominicanas. Nace en Santiago de los Caballeros en 1944, desde donde produce un cuerpo de obra de gran valor y notable singularidad discursiva. Egresada de la Escuela de Bellas Artes de Santiago, donde estudió con Yoryi Morel y Federico Izquierdo, comienza a provocar la atención a partir de 1968 cuando una obra suya, *Ojo de Buey*, la hizo merecedora de uno de los premios del Concurso de Arte Eduardo León Jimenes. Es especialmente notable su labor pedagógica y de gestión cultural, iniciada desde los años sesenta, incluso antes de concluir sus estudios formales en la Escuela de Bellas Artes.

Aproximarse a la producción de Rosa Idalia García nos permite adentrarnos en un cuerpo de trabajo que transformó el oficio de pintar a una unidad de sentido en sí mismo. Una obra de vida que indaga en lo personal y local para transmitir vivencias amplias y complejas desde la peculiaridad de su personalidad creativa.

Stilul schematic, doar linii ondulate sau pete de culori sugerând forme. Într-o țară caldă, o pictură caldă. Polifonică, rezonantă, atavică, singulară – cum ne este prezentată.

*

Sala de Antropologie dedicată culturilor din Marea Caraibilor [*Mar Caribe*]: interacțiunea dintre mediul ambiant și societate, dintre material și spiritual, caracterizând biodiversitatea din Isla Hispaniola: cu relief accidentat, vegetație variată (5.000 de specii, dintre care 40% sunt endemice), 230 specii de păsări (dintre care 10% endemice).

Zonă împădurită, Hispaniola a fost deforestată în procent de 60%.

Se impune conservarea diversității fiziografice și microclimatice a insulei.

*

Populația indigenă a locuit pe insulă începând cu anul 350 î.C., conform cercetărilor antropologice, atingând apogeul dezvoltării în jurul anilor 800 d.C.

Sunt expuse obiecte casnice și agricole.

Indigenii își pictau corpul, în special fața, iar culorile negru și roșu aveau semnificații războinice.

După colonizarea spaniolă începând din anul 1492, se formează societatea metișă (împreunarea albilor cu aborigenii și africanii) – dând naștere la o nouă rasă și cultură. În speță, bărbații spanioli se căsătoreau cu femei indigene locale.

*

Trei dominicani, Karim Mella, Iván Gómez și Federico Jóvine, au cucerit Muntele Everest (8,848 metri înălțime). Expediția formată din șapte persoane : printre care un doctor și un radio transmițător.

*

Poze de clădiri din secolele 19-20. Centrul Santiago-ului conservă edificiile istorice.

*

Centro Cultural Eduardo León Jimenes, cu pictori din Franța, Statele Unite, Spania și Germania. Sala: Concursul Annual de Arte Eduardo León Jimenes.

Tablouri de: Ricardo Toribio, José Garcia Cordero, Chiqui Mendoza, Guillo Perez, Paul Guidicelli, Octavio Morel Tavares (1906-79), Jorge Ramón Oviecio, Cristian Martinez, Wilfredo Garcio Domerech, Carlos Santos, Victor Andrés Vitico-Cabrera, Odette Gayco, Gerard Elis, Alexander Morel și alții.

*

Mă uit după experimente artistice, inovații. Tehnologia Artei. Știință în Artă. Sau NonArtă în Artă [tangențiale *aut-artei* mele (în engleză: *outer-art*)]: șlapi din sârmă ghimpată, “manechini” umani umblând prin sala de expoziție, limbajul siglelor, al simbolurilor... limbajul nelimbajului!

*

Sculpturi de: Gaspar Mario Cruz, Luis Alberto Checo Muñoz, Miguela Rivera, Ernesto Rodriguez, José Sejo, Antonio Rodriguez, Domingo Liz etc.

*

Impresionantă arta video, de 3 minute și 37 secunde, a lui Pascal Meccariello, “Trampa para lágrimas” (Capcană pentru lacrimi).

*

O vază cu flori sugerate din sârmă ghimpată (neartistul în artă).

Ciorne, rupturi de pagini din cărți în artă (cum făcusem și eu în albumele-mi de aut-artă).

*

O strofă dintr-un poem “Pequeña muerte” (Puțină moarte), de René Del Risco Bermúdez (poet dominican):

*Dime por qué tu insistes y te empeñas
En negar esa muerte que no escribes,
Si es esto de soñar lo que no vives
Un modo de morirte en lo que sueñas.*

(Spune-mi de ce insiști să te-mpiedici

În negarea morții pe care nu o scrii

Dacă acest vis este ceea ce nu trăiești,

O modalitate de a muri în ceea ce visezi.)

Aviarul Fernando León Asensio cu păsări locale.

Îngrădit. Mic.

*

E frumos la tropice. *¡Me gusta!* Să trăiești aici, o viață calduță!

Am intrat în *Parcul Public*, cu terenuri de baschet și tenis.

*

Oamenii sunt ca vremea: introvertiți în zone reci și extrovertiți în zone calde. Dar cei din zone temperate (și frig și cald)?. Parțial introvertiți, parțial extrovertiți (în procente mari amândouă), ca-n neutropsihologie.

*

Îmi place să mănânc pe la dughene (unde și scriu!) prin țările vizitate. Încerc mâncarea tradițională, aș zice organică: *Naboa de queso y pizza, jugo de Chinola*.

Vorbesc cu lumea de pe stradă să înțeleg viața și prin ochii altora... trebuie să înveți să gândești din toate perspectivele și binele, și răul, și confuzul (nedeterminantul, neutrul – ca-n neutrosofie). În fiecare loc este și bine (dintr-un punct de vedere), și rău (din alt punct de vedere), și nedeterminat (or neutru)...

Flori și plante, exotice pentru mine, ies peste zidurile curților, pe o stradă ca de paradis.

Am luat-o pe jos, făcând poze, mai odihnind, pe o caniculă de 33°C, până la *Monumento a los Heroes de la Restauración*.

Renovat de Președintele Dr. Leonel Fernández-Reyna, pe 6 august 2007, la 144 de ani de la aniversarea Restaurării Republicii - Războiul din 1863, când Republica Dominicană și-a recăpătat independența de sub spanioli.

Construcția monumentului a început în anul 1944, din ordinele Președintelui de atunci, Rafael Trujillo, iar design-ul a fost făcut de arhitectul Henry Gazón Bona.

La poalele colinei pe care stă monumentul se află statuile a zece baseball-iști ai echipei Aguillas Cibaeñas.

*

110 canale la televizor, toate spaniole cu excepția a 5-6 engleze sau americane și unul francez.

28 iulie 2018

Enrique, șoferul universității UAPA, mă duce de la hotel la universitate. În amfiteatru are loc *Seminarul Internațional de Cercetare Formativă*. Deschiderea făcută de Ministrul Adjunct al Științei și Tehnologiei (MESCyT= *Ministerio de Educación, Ciencia y Tecnología*), Dr. Plácido Gómez. Lucrările analizează procesul de cercetare la nivel universitar: metode științifice, dar și morale, etice, afective (știință, pedagogie, psihologie).

Dintre profesorii străini prezenți: Dr. Maynor Barrientos (de la Universidad Nacional a Distancia, din Costa Rica), Dr. Esteban Tlelo Cuautle (de la Instituto Nacional de Astrofísica, Óptica y Electrónica, din Mexic) etc.

Am dăruit o carte de-a mea cu Maikel Leyva Vázquez, în spaniolă, despre neutrosofie, Ministrului Adjunct.

Participanți: *Luz Rosa Estrella*, rector adjunct pe Relații Internaționale; Dr. *Edgar Rojas*, director de cercetare (i-am lăsat cele 8 exemplare ale cărții “Nuevos Avances en el Tratamiento de la Incertidumbre”, cu Maikel Leyva Vázquez, să le ducă profesoarei Dr. Karina Pérez Teruel); *Magdalena Cruz*, vicerector; *Jovann Rodriguez*, vicerector pe probleme academice, originar din Panama; Dr. *Edgar E. Rojas*, director de investigații și diseminare științifică; Dr. *Vladimir Estrada*, Director al Universității de Cercetare Formativă (cubanez de origine).

Circa două sute de studenți și profesori au asistat la
 “Seminario Internacional de Investigación Formativa”.
 Sala plină.

Am prezentat în spaniolă *Fundamentos de la lógica y los conjuntos neutrosóficos: metodología de la investigación y oportunidad de publicaciones*.

Prof. Florentin Smarandache, PhD
 The University of New Mexico
 Math & Science Dept.
 705 Gurley Ave.
 Gallup, NM 87301, USA
<http://fs.gallup.unm.edu/>

Fundamentos de la lógica y los
 conjuntos neutrosóficos: metodología
 de la investigación y oportunidad de
 publicaciones

Am explicat cum o idee simplă (partea de neutralitate sau nedeterminare dintre *adevăr* și *fals*) a dus la înființarea câtorva domenii de cercetare: neutrosafia, logica neutrosifică, mulțimea neutrosifică, probabilitatea neutrosifică, structuri algebrice neutrosofice, ș.a.m.d., cu implicații practice în diverse sectoare economice, tehnologice, ingineresti, sociale, medicale etc. O idee mică poate avea implicații mari.

*

Mai ușor acum să citesc direct în spaniolă lucrarea, decât în decembrie 2016, la Universitatea din Guayaquil, în Ecuador, unde aveam diapozitivele în engleză și trebuia să le traduc instantaneu în spaniolă. Cum amândouă limbile îmi erau străine, tălmăceam în gând din engleză în română și apoi în spaniolă... Dublă traducere!

Am primit o diplomă de participant, revista universității (UAPA te informa), și trei cărți de pedagogie și predare în învățământul superior – apărute la editura universității: *Reflexiones sobre la Educación y la Sociedad*, de Dr. Angel Hernández (2012), *Una experiencia innovadora en la educación superior dominicana*, de Dr. Angel Hernández (2017), și *Claves innovadora para la prevención del abandono en instituciones de educación abierta y a distancia: experiencias internacionales*, volum editat de Magdalena Cruz și Angeles Sánchez-Elvira (2016).

*

Fundația Pro-Universidad Albierta Para Adultos, concepută de Dr. Angel Hernández în 1991, duce la

înființarea Universității Deschise pentru Adulți (*Universidad Abierta Para Adultos – UAPA*) în anul 1995, prin decret de stat. S-a specializat în educație la distanță (*e-learning*) privind: predarea și cercetarea. Formată din trei campusuri: în Santiago (campusul principal, inaugurat în 1999), Nagua, și Santo Domingo Este.

Are peste 400 de funcționari administrativi și 24.000 de studenți graduanți (la masterate și doctorate).

✱

După masă prezintă studenții de la *Escuela Postgrade. Maestria en Gestión de la Tecnología Aplicada*.

Mai întâi, profesorul lor, Dr. Néstor Rojas (originar din Venezuela), despre cercetarea calitativă și cantitativă în știință, împreună cu cercetarea educativă. A vorbit și despre rolul *inteligenței emoționale*.

*

Pe canalul hispanic *Frontieras Cruzantos* (23), o emisiune, *Cuidados de Mundo*, despre castelele, cultura și bucătăria românească, pe fond de muzică populară.

*

Răsfoiesc ziarul *La Información*, primit zilnic la hotel. Director: Emmanuel Castillo; redactor-șef: Servio A. Cepeda Baré; redactor-șef adjunct: Ignacio Guerrero. Înființat în anul 1915 și tipărit în Santiago de Los Caballeros. Articole social-politice (confruntarea dintre președințele țării, Danilo Medina Sánchez și Leonel Antonio Fernández Reyna, privind conducerea Partidului Dominican de Eliberare), religioase (spicuri și interpretări ale Bibliei),

administrative, despre relații internaționale (întrevederea dintre președinții Vladimir Putin și Donald Trump), economie, modă, sport și pagini de publicitate.

*

Seara este umed, răcoros. E plăcut afară, pe când la miezul zilei, o căldură de te înăbuși!

La conferință m-am îmbrăcat cu pantaloni negri lungi, cămașă albă și cravată roșie. Ceilalți erau la costum. Prin oraș însă umblam în pantaloni scurți, tricou și sandale.

*

Un alt periodic, *Hoy* (Astăzi), la recepția hotelului. Este tipărit în capitala țării, Santo Domingo, și are ca editorișefi pe: Marien Aristy Capitán și Claudio Acosta. Ziarele (pe hârtie) au 40-50 de pagini mari și late, fiecare, ca o carte!

Invitat de colegii de la conferință la restaurantul Asadero a Pura Leña - Doña Pula (chiar așa se numește!): un costa-rican (Dr. Mayonar Barrientos), un venezuelean (Prof Dr. Néstor Rojas), un panamanez (Prof. Dr. Edgar Rojas), un mexican (Prof. Dr. Esteban Tlelo Cuautle) și eu.

*

Traduceam, din volumele mele românești de bancuri, în spaniolă sau engleză – cum îmi venea mai repede pe limbă, și ei râdeau de se prăpădeau. Ziceau că sunt „simpático”.

De exemplu, efectul cel mai tare l-a avut bancul cu rromul care pleacă la război:

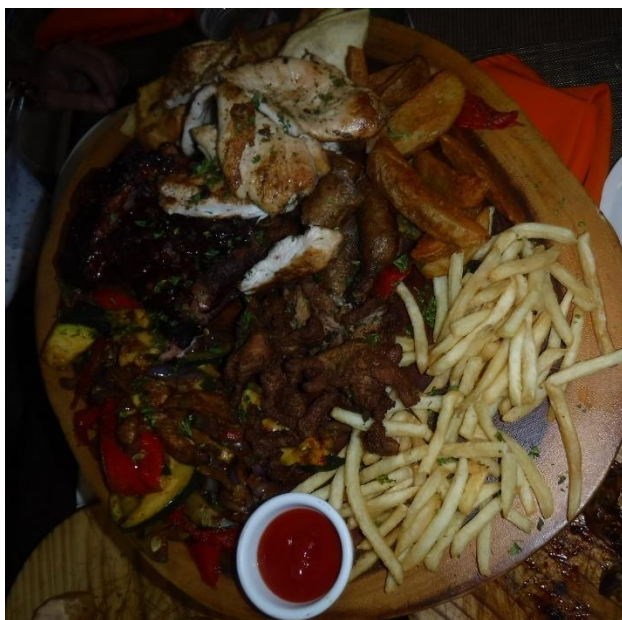

Un rrom pleacă la război și își lasă acasă piranda cu trei copii. Se întoarce după câțiva ani. Murise lume multă. Durere multă... Ajunge acasă la familie și-și mângâie puradeii pe creștet.

- O, dragii tatii copilași, din trei ați mai rămas doar cinci!

[Banc paradoxist.]

Colegii izbucnesc brusc în hohote puternice de râs, de se uitau toți de la mesele vecine la noi!

Servit bere locală („Presidente”) și un platou larg circular cu bucăți de carne de găină, cârnați, cartofi prăjiți și vegetale.

La sfârșit, colegii latino-americiani mi-au oferit un moment festiv surpriză: muzicanții au venit la masa noastră cu artificii, cântând, și zarvă mare pentru câteva momente, ca la ziua de naștere: *Cumpleaños!*

*

Există creolă engleză, creolă franceză (la populația de culoare), dar nu am auzit de creolă spaniolă, creolă portugheză.

Mă întrebam de ce în Haiti se vorbește pe stradă creolă (din franceză), dar în țara vecină, Republica Dominicană (cu care împarte insula Española), nu se vorbește creolă (din spaniolă)?

În Haiti mai au și o religie ciudată... *budu* (satanică). În Jamaica se vorbește creolă-engleză (pe care n-o înțeleg anglofonii). Analog, creola franceză nu se înțelege de francofoni. Dar în școli se învață și predă în limbile literare (engleză, respectiv franceză).

*

Orașul Santiago s-a fondat în anul 1495 și se situează în locul numit Valea Cibao.

Este străbătut de Râul Yaque del Norte; și are o populație de 0.7 milioane. Dispune de un teren fertil, favorizând agricultura. În plină dezvoltare în prezent este industria comunicațiilor .

29 iulie 2018

Am raportat *online*, din Santiago, notele studenților mei de la cursurile de vară - fiindcă până în momentul plecării nu se deschisese încă pagina web *Submit Grades* de la UNM. Mi-am luat de o grijă.

*

Rar mă duc la cazino, dar trebuie să încerc din toate! Mai ales în vacanța... activă.

Hotelul are și un Casino, denumit tot Platino.

De curiozitate am intrat și consumat două beri dominicane la bar, citind broșuri și reviste despre R. Dominicană.

*

În oraș circulă taxiuri-curse (*carros públicos*, sau *conchos*), care sunt ieftine (25 pesos) și merg pe rute fixe, iar pasagerii stau înghesuiți câte cinci-șase.

*

Studiind istoriilor atâtor țări vizitate, dar și nevizitate, în toate numai: violență, războaie, rebeliuni, dictaturi într-un grad mai mare sau mai mic, lupte pentru putere, nedreptăți, persecuții...

Istoria e plină de sânge... și va continua să fie!

*

La spitalul HOMS din Santiago, pentru analize medicale, sunt trimis la Dr. Daniel Espinal, doctor endocrinolog. Eu sunt primul pacient român al lui! Îmi zice. Mărturisește că a făcut studii doctorale la Institutul Parhon și Institutul Cantacuzino din București în perioada 1975-1979.

A vorbit românește cu mine. Corect.

Simpatic, glumeț. Știa de Eminescu.

Analizele de sânge mi-au ieșit bune. M-a recomanat și la alți doctori la care aveam nevoie. Am discutat amestecat: românește și spaniolă.

Anul viitor vrea să revină în România să vadă și Craiova (unde am locuit eu).

*

HOMS este un spital modern, cu aparatură nord-americană.

31 iulie 2018

Muzeul Fortaleza.

Fortul *San Luis* se înființează în anul 1674, când maiorul Andrés Núñez dela Terra a înștiințat curtea regală spaniolă despre importanța strategică a locului.

Construcția fortului a început în anii 1804-1805, la ordinele guvernatorului francez de atunci, Jean Marie Louis Fernard.

Agustin Franco de Medina, care s-a ocupat de construcție, l-a denumit "San Luis" în onoarea Regelui francez Louis al XI-lea.

Apoi, ca-n orice muzeu militar: arme, tunuri cu poze și statui de generali și oameni politici importanți, incluzându-l pe Juan Pablo Duarte.

Sculpturi deosebite din bare de fier, table, ori sârme.
Una dintre ele de sculptorul Dionisio Peralta.

Cultura *taína*, ante-europeană, din Insula Hispanola, a primilor locuitori.

*

Taximetriștii din Barcelona și Santiago de Chile au intrat în grevă împotriva companiilor cibernetice de taxiuri (care merg fără șofer) Über și Cabify, solicitând Dreptul la Muncă.

Dezvoltarea științifică și tehnică duce la desființarea unor locuri de muncă, și crearea altora.

For ever!

*

Plantații de trestii de zahăr, cafea și orez în Dominicană.

*

Există un oraș în sud-estul R. Dominicane numit chiar: La Romana (130.000 locuitori).

Populația indigenă (*taínos*), sclavii negri aduși de coloniștii spanioli să lucreze pe plantații, și europenii albi emigrați pe insulă au dat naștere unei *populații metișe* (în procent de 75% din populație).

*

Multe picturi murale de-a lungul străzilor.

*

În *Parcul Eduarde*, tipic colonial spaniol: cum am văzut prin multe țări latine, în special în America Centrală, în mijloc un foișor (pentru festivități), alei convergând spre foișor, vânzători ambulanți...

Apoi o biserică lângă parc, și clădiri oficiale.

2 august 2018

La *Catedrala Catolică din Santiago*, construită după proiectul arhitectului local Onofre de Lora în anul 1895. Am ajuns cu două ore înainte de închidere. O clasă de studenți seminariști (*Eucaristia* - Împărtășanie), la cursurile de vară, umpleau jumătate din sală. Am intrat mai întâi în *Capilla del Santísimo* (Capela Celui Sfințit).

Parcul colon (începând din 1892-1897), lângă *Catedrala Nuestra Señora de la Altagracia*.

Primele trei bărci ale lui Cristofor Columb care au atins continentul american (și insulele din jur) sunt simbolizate schematic în parc.

Parcurile tropicale sunt deosebit de frumoase, cu arbori exotici, largi, cu multe rădăcini la suprafață, și stufoși, plante viu colorate...

3 august 2018

TeleMicro (Canalul 5) este singurul post de televiziune dominican – cu sediul în capitala țării (Santo Domingo).

*

Toată săptămâna am fost la *Hospital Metropolitano de Santiago* (HOMS): consultații, controale, analize de sânge și urină, colonoscopie, tomografie și cumpărat medicamente. Totul a ieșit bine. ¡*Todo va bien!*

*

Anual, în luna februarie, se desfășoară Carnavalul din Santiago, figuranții purtând costume și măști de tipuri diverse. Carnavalul cuprinde activități folclorice. Traveștiți în personaje din legende sau din povești dominicane, defilează pe străzile orașului personaje precum *Robalagallina* (Furăgăina, adică Hoțul de Găini, privind un gardian prins că furase o găină), sau *Oso* (Ursul) Nicolás Dendén (despre un urs abandonat de circul unde jucase).

*

Actuala Insulă Hispaniola, împărțită în două: Haiti la Vest (fostă colonie franceză) și Republica Dominicană la Est (fostă colonie spaniolă), în rația de la 1 la 2, a fost locuită începând din sec. VII de tribul indigen denumit *taíno*. Insula a fost descoperită la 5 decembrie 1492 de Cristofor Columb.

R. Dominicană și-a declarat independența prin José Nuñez de Cáceres de sub spanioli în noiembrie 1821. Dar în februarie 1822 a fost anexată de Haiti. Prin Războiul de Independență din 1844 devine din nou liberă. În 1655, britanicii au încercat ocuparea Insulei Hispaniola; au eșuat.

Spania a cedat însă Franței coasta vestică a insulei, după decade de luptă, în 1697, conform Tratatului din Ryswick. În urma Războiului din Pirinei și a Tratatului de la Basel (1795), Spania cedează Franței orașul Santo Domingo. Colonia franceză se numește Haiti. Pentru a obține noua independență de sub Haiti, Juan Pablo Duarte a creat o societate secretă în 1838, numită *La Trinitaria*. Părinții fondatori ai țării sunt considerați: Duarte, Francisco del Rosario Sánchez și Ramon Matias Mella. Au urmat perioade tulburi, incerte:

- Atacuri haitiene;
- Guverne de scurte perioade;
- Președinți asasinați;
- Ocupații americane (1916-1929, 1965-1966);
- Dictatura lui Rafael Leonias Trujillo Molina (1930-1961);
- Corupție guvernamentală; etc.

În prezent economia dominicană crește anual cu un procent de 5,4%.

4 august 2018

Cântărețul vestit, melancolic, Julio Iglesias, și-a cumpărat o casă în orașul dominican La Romana, unde locuiește o parte a anului, și alta în Spania. Și-a luat și naționalitatea dominicană. Melodiile sale sunt la modă în Santiago și-l aud în toate taxiurile.

Profesoara Dr. Karina Teruel Pérez m-a vizitat, împreună cu băiețelul ei de 9 ani, Alejandro Leyva Pérez, simpatic, jucăuș. I-am dăruit câteva bomboane de ciocolată și biscuiți.

Am plecat toți cu un taxi Über cu șofer (rezervarea se face numai *online*, folosind un *App Über*), care este de două ori mai ieftin decât taxiul obișnuit. Am revenit la Monumentul Eroilor Restaurării să văd Muzeul Restaurării – care fusese închis data trecută.

La Über lucrează șoferi amatori, cu mașinile personale, pe care nu scrie Taxi și n-au nici vreun logo special de Über – îmi explică tipul de la volan, iar compania câștigă 40%, iar șoferul 60%.

José Vela Zanetti (1913-1999). Spaniol-italian. Multe tablouri istorice, realizate în anii 1950, sunt etalate pe pereții expoziției, ale pictorului.

De la etajul cinci se vede panorama oraşului.

Manechine întruchipând personaje de la Carnavalul din Santiago sunt expuse aici.

Muzeul prezintă informații despre Războiul Dominican al Restaurării, care s-a desfășurat între anii 1863-1865, când dominicanii au reușit să-și obțină independența deplină de sub spanioli.

5 august 2018

Cu *metro* (autobuzul) din Santiago la Santo Domingo: 400 pesos, 2 ore. Cu Karina și Alex, 160 km. Ne-am pornit dimineața la 7:00.

*

Depinde, tu iei viața-n piept... sau ea te ia pe tine?

*

Verde tot drumul, vegetație bogată.

Un verde mustos.

*

Vizităm Zona Colonială din capitală. Case din secolele XVI-XIX în Santo Domingo.

Reloj de Sol (Ceas de Soare).

*

La Muzeul Regal.

Nu știu ce-mi vine și-i zic ghidului, așa, mucalit:

- *Yo soy cubano*. (Eu sunt cubanez.)

Pentru că de fapt Karina e cubaneză, fostă profesoară la Universitatea din Havana. Râde Karina, și completează:

- ... *jen corazon!* (...în gând! – traducere liberă).

De remarcat însă că, atât Karina, cât și Maikel Leyva Vázquez din Ecuador, sunt blonzi cu ochi albaștri, deși majoritatea hispanicilor sunt bruneți (*morenos*).

*

Clădire de 500 de ani vechime: 1492-1821.

„Credulo y desconfiado, dotado del más moderno sentido científico e imbuído de los más irracionales prejuicios medievales” (Credincios și neîncrezător, înzestrat cu cel mai modern sentiment științific și îmbibat de cele mai iraționale prejudecăți medievale) – așa este descris Cristobal Colón de către Pastorul Regal (*Rey Pastor*).

Primele trei nave care au ajuns în America aveau în total 105 membri în echipaje.

Santo Domingo, a fost centru de expansiune spaniolă în cucerirea Americii.

*

În primele trei decenii ale sec XVI:

- Juan Ponce de Leon, cuceritorul insulei Puerto Rico (1508-1513-1521);

- Diego Velazquez de Cuellar, cuceritorul Cubei;

- Juan de Esquivel, cuceritorul insulei Jamaica;

- Vazquez Nuñez de Balboa, descoperitorul Oceanului Pacific;

- Hernan Cortes, cuceritorul Mexicanului;

- Franciso Pizarro, cuceritorul Perului;

- Alonso de Ojeda, fondatorul primei așezări în America de Sud;

- Gil Gonzalez Davila, cuceritorul Nicaraguei;
- Juan de Grijalva, cuceritorul Yucatanului.

*

O hartă a lumii, de Juan de la Cosa, cartograf și marinar, din anul 1500.

Sclavagia era în floare. În industria zahărului, tutunului, textilelor, cacao, cuprului, pielăriei.

*

Palacio Virreinal [Palatul Viceregal] de Diego Colón.

Construcție inițiată în 1511, la ordinul lui Don Diego Colón, fiul lui Don Cristobal Colón. Trei generații ale lui Colón au locuit aici, până în anul 1577.

Renovată în 1955. Camere de dormit, saloane, holuri.

Intrarea: 100 pesos. Un cufăr din piele de elefant, din sec XVI. În bibliotecă se găsesc trei gravuri de Albrecht Dürer, din sec 17-18.

În fața castelului: o statuie în Plaza [Piața] España cu Frey Nicolas de Ovando (1451-1511).

Casa lui Francisco Garay, prieten al lui Columb [Colón], construită din piatră. Francisco a ajutat la colonizare.

Apoi, statuia cântărețului și poetului spaniol contemporan: Joachin Sabina.

În Parcul Colón, din Santo Domingo, plin de porumbei – îți mănâncă boabe de porumb din mână, de pe cap...

Statuia lui Colón, încărcată și ea de roiuri de păsări.
Avem *fun* la porumbei, cu poze și video.

*

Mâncarea tipică dominicană la restaurantul GreenBarf Lunch... imită culorile steagului dominican (tricolor – alb, roșu, și albastru): orez, fasole, și carne. Se numește: *almuerzo la bandera dominicana*.

O formație tradițională din trei instrumente muzicale locale: *guira*, *acordeón*, *tambora* (tobă).

- *¡Me encanta la música, pero ne me encanta pagar!* (Îmi place muzica, dar nu îmi place să plătesc!), exclamă Alex către lăutarii care vin la masa noastră.

Acordeonul european a fost modificat să redea armoniile autohtone.

*

La *Catedral Primada de América o Catedral de Santo Domingo o Basílica Menor de Santa María*, cu numele oficial *Santa Iglesia Catedral Basílica Metropolitana de Nuestra Señora Santa María de la Encarnación o Anunciación* (Sf. Biserică Catedrala Metropolitană Sf. Maria a Întrupării sau Bunei Vestiri).

*

Ne-am întors din Santo Domingo în Santiago cu autobuzul de la ora patru după-amiază. Prin oraș erau afișe cu Shakira – reclamă-invitație la viitorul ei concert din 16 octombrie 2018.

*

Spaniolă am învățat din mers, colindând prin țările din centrul și sudul Americii... Dispar două-trei săptămâni în afară, fac poze și scurte video, scriu un jurnal – și mă întorc. A devenit *hobby*! Am mai fost prin Marea Caraibilor în Bahamas și Jamaica.

*

Revista *MiCultura*, cu informații culturale (concursuri de poezie, teatru, expoziții, concerte simfonice), tipărită de Ministerul de Cultură din Santo Domingo. Coordonator general: José Tejada Gómez; redactor: Mirfak Rowland; coordonator de desene: Amin Toribio Gómez. Revista am primit-o gratis de la Muzeul Regal.

6 august 2018

A doua escapadă:

la Puerto Plata, 65 km de Santiago, 1 h 15 min.

Pe Autostrada Dr. Joaquin Balaguer.

Am făcut poze tot traseul. *Addicted!*

Ajuns în orașul Puerto Plata pe ploaie. Pe strada Beller, în orașul Puerto Plata. Curat în Republica Dominicană, ordonat – nici n-aș fi crezut.

Ce vile frumoase, colorate!

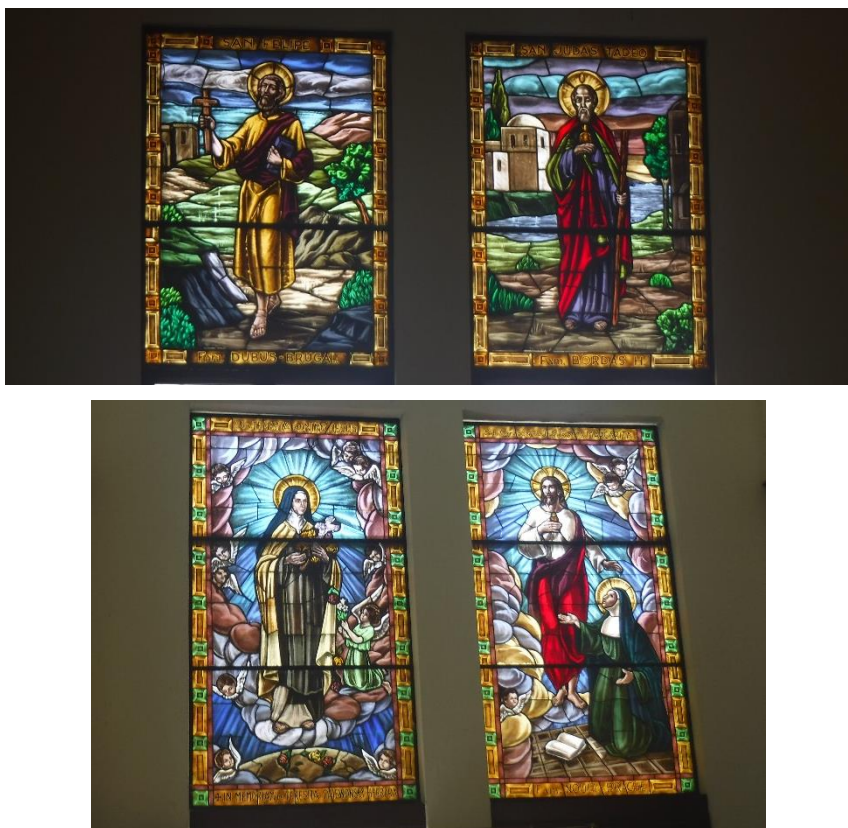
Sunt și motociclete-taxiuri (moto-taxi).

Vizitat *Catedrala Catolică San Felipe Apostol*, înființată în anul 1502. Reconstruită în 1934.

Ghidul *ad-hoc* mi-a arătat cazanul în care botează copiii și două cabine de confesii ale credincioșilor.

Sunt 24 tablouri pe pereții laterali ai catedralei înfățișând viața lui Christos.

Podeaua din marmură italiană, băncile din lemn *caoba*. Duminica se țin servicii: dimineața și după-masa.

Impunătoare clădire... și orașul, complet se numește: San Felipe de Puerto Plata.

Ziua Națională Catolică a dominicanilor este pe 21 ianuarie.

În Parcul *Independencia*: muzică, veselie, personaje de carnaval. S-a pus și de-o ploaie călduță.

Beau suc de nucă de cocos.

Întâlnesc turiști chinezi peste tot pe unde mă duc.

La Playa Bonita se poate scălda, în părțile celelalte nu, îmi spune gardiana, fiindcă o plantă a infectat apa! Sau apa e poluată de salubrități citadine.

Mergând desculț vreo oră pe *El Malecon* (faleză) – terapie chinezească (acu-presură). De-a lungul coastei atlantice, faleza din cărămizi roșii și pietre roșii... în stânga – Oceanul Atlantic, în dreapta - vile, numai una și-una!

*

Pe viitor se va ajunge la colonizarea de... planete. Să vedem care vor fi primii: Statele Unite, Rusia, China, sau Uniunea Europeană? Și mai târziu vor avea loc colonizări de sisteme solare, sau... galaxii!

Dar va trece multă apă pe Olt pân-atunci!

Să nu zic că nu m-am scăldat și aici, la Puerto Plata,
Republica Dominicană.

Amintire... de Oltețul meu drag din copilărie.

*

La Fortul San Felipe, construit în anul 1541, la ordinul
Regelui spaniol Carlos al V-lea. Inaugurat de guvernatorul
Francisco Geballos în anul 1564. Situat pe coasta
Atlanticului. Construcția terminată de Căpitanul Pedro
Reginfo de Angulo în 1577.

Pirații au jefuit și distrus parțial orașul Puerto Plata.
Sunt expuse arme, ustensile, mine de tun din sec. 19 făcute
din oțel. Puerto Plata a fost fondat de Columb în ianuarie
1494, în al doilea voiaj al său către continentul american,

încercând să caute aur în zonă. Fortul a funcționat mai târziu ca închisoare. Aici, Generalul Pedro Santana l-a închis pe Juan Pablo Durante – părintele țării. Durante se exilează pe urmă în Venezuela. El s-a opus anexării teritoriului dominican Spaniei.

Dansul *el merengue*, pe instrumente cu coarde (chitare în special), ritm orchestral asemănător cu dansul *upa* din Puerto Rico, și cu dansatoare care își înfoaie rochiile într-o parte și alta ca în Mexic. Este specific autohton. În stil dominican (*dominicanamente*); analog, *bachata*.

*

Astăzi fortul este... muzeu.

Pe motocicletă, prin ploaie, m-am întors la stația companiei de autobuz *Metro*.

Revenit seara în Santiago de los Caballeros. Moțait tot drumul.

9 august 2018

Enrique m-a dus la aeroportul Cibao din Santiago la 5:30 dimineața. Am schimbat ultimii *pesos* înapoi în dolari prin compania Globo Cambio. Două zile îmi ia drumul de întoarcere, trei zboruri:

Santiago (R. Dominicană) - Miami (SUA), 2 h 17 min.

Întrerupere: 1 h 51 min

Miami – Dallas, 3 h 5 min

Întrerupere: 16 h 54 min (incluzând o noapte!)

Dallas - Albuquerque, 1h 1min.

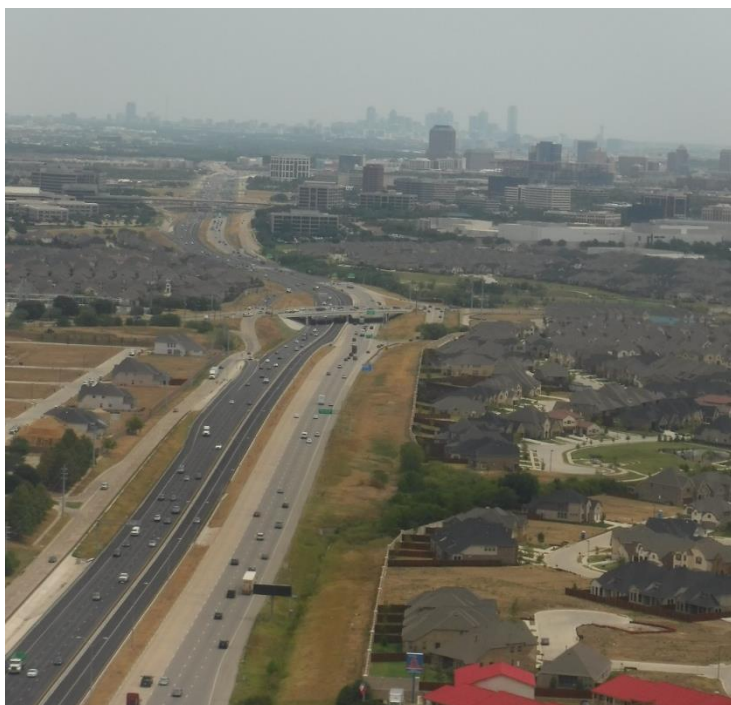
Evenimentele au făcut în așa fel ca să stau la un hotel de lux, *La Quinta* (Inns Suites) cu: piscină, cameră de gimnastică, bar (am un bonus de 30\$).

Am mai vizitat, vrând-nevrând, două orașe texane satelite Dallas-ului, Irvine și Arlington.

Solicitasem la ghișeul lui American Airlines din Dallas, Texas, să mă schimbe la un zbor mai devreme, astăzi, nu mâine, cum eram programat.

Aveam de ales, fie să plătesc 350\$ pentru un nou bilet Dallas - Albuquerque, ori plătesc 100\$ (după reducerea oferită de AA, altfel ar fi costat dublu!) la hotel *La Quinta*, dar în Arlington, unde mă duc și aduc ei cu naveta.

Când te uiți prin hublou, ți se pare că avionul merge încet, încet de tot, abia se mișcă...

Viteza aparentă de la sol este de zeci de ori mai mică decât viteza reală din aer. Când zboară avionul și nu se zguduie, ci ondulează, te simți ca pe arcuri... ori ca pe o saltea gonflabilă.

Norii albi de dedesubt par câmpuri și troiene de zăpadă... parc-am fi în regiunea arctică!

- Ai străbătut lumea în lung și-n lat, îmi îndruga Enrique în aeroport.

- Pe jumătate, am răspuns, *I travelled the world.*

Într-o lume grăbită, agitată, impulsivă, contradictorie și neutrosifică. Într-o lume în care nimeni nu mai are timp pentru nimeni - nici pentru sine.

ISBN 978-1-59973-579-5

9 781599 735795 >